Series of the month of Ramadan

15 زنجیرا هەیڤا ڕەمەزانێ

50 Hadiths of the Prophet (peace be upon him) about the holy month of Ramadan

50 فەرموودێن پێغەمبەری ﷺ

دەربارەی هەیڤا رەمەزانا پیروز

مزگەفت

کومکرن و وەرگێڕان:
سەروار بەرواری

50 فەرموودێن پێغەمبەری ﷺ

دەربارەی هەیڤا ڕەمەزانا پیرۆز

کومکرن و وەرگێڕان

سەروار بەرواری

مزگەفت

www.mzgaft.com

زنجیرا هەیڤا ڕەمەزانێ

کومکرن و وەرگێڕان: سەروار بەرواری.

دیزاینا ناڤەڕوکێ : سایتێ مزگەفت.

دیزاینا بەرگی: ژێگر سیتەی.

هژمارا زنجیرێ: (15)

ژ بەرهەمێن: سایتێ مزگەفت www.mzgaft.com

قال الله تعالى: {شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِىَ أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلاَ يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُواْ الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُواْ اللّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ} [البقرة/185].

پێشەکی

إن الحمد لله نحمده و نستعينه و نستغفره، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا و سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له، و أشهد أن لا إله الله وحده لا شريك له، و أشهد أن محمدا عبده ورسوله وبعد:

خۆاندەڤانێ هێژا ئەڤ پەرتووکە پێکدهێت ژ 50 فەرموودێن پێغەمبەرێ خودێ (سلاڤ لێ بن) ل دەربارەی ڕەمەزانا پیرۆز، پێدڤییە سەر هەر موسلمانەکێ ڤان فەرموودان بخوینیت و ژبەربکەت و خۆ تێدا شارەزا بکەت چونکی دگرێداینە ب پەرستنەکا مەزنڤە ئەو ژی ڕۆژیگرتنە و داکو مرۆڤ ب شێوەیەکێ دروست ئەڤێ پەرستنێ ئەنجامبدەت و ژ خێرا وێ بێ بەهر نەبیت.

ل دووماهییێ ئەم سوپاسییا خودایێ مەزن دکەین ل سەر هەمی نیعمەتان و هیڤییا مە ئەوە ئەڤی کاری بۆ خۆ حسێب بکەت.

فەرموودا (1)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «لا تَقَدَّمُوا رَمَضَانَ بِصَوْمِ يَوْمٍ وَلا يَوْمَيْنِ إِلا رَجُلٌ كَانَ يَصُومُ صَوْمًا فَلْيَصُمْهُ»[1].

ڕامان: «هوین بەراهییا ڕەمەزانێ ب ڕۆژەکێ یان ب دوو ڕۆژان ب ڕۆژی نەبن ئیللا ئەو زەلام تێنەبیت ئەوێ بەردەوام ڕۆژییان دگریت، بلا ئەو ب ڕۆژی بیت»[2].

(1) رواه البخاري (1914).

(2) ئەڤ فەرموودە بەحسی ڕۆژیێن سوننەت دکەت، بەلێ یا ئەگەر کەسەکێ ڤیا بەری ڕەمەزانێ ب ڕۆژەکێ یان دوو ڕۆژان ڕۆژییێن خۆ قەزا بگریت، دڕوستە. وهەرووەسا بۆ وی کەسی ژی دڕوستە ئەوێ بەری هینگی ڕۆژییێن سوننەت دگرتن وەکی دوو شەمب و پێنج شەمبان، ب تنێ دەر هەقی وی کەسی دروست نینە ئەوێ بەری هینگی ڕۆژییێن سوننەت نەدگرتن و ڤیا ڤان ڕۆژان بگریت.

فەرموودا (2)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «لا تَصُومُوا حتَّى تَرَوُا الهِلَالَ، ولَا تُفْطِرُوا حتَّى تَرَوْهُ»[1].

ڕامان: «هوین ب ڕۆژی نەبن هەتا هوین هەیڤێ نەبینن و هوین ڕۆژیێن خۆ ب دووماهی نەئینن هەتا هوین هەیڤێ نەبینن (ڕۆژی ب دووماهی ناهێت هەتا هەیڤا شەوالێ بهێتە دیتن)»[2].

(1) رواه البخاري (١٩٠٦).

(2) ئەڤ فەرموودە ئاماژە ب هندێ ددەت کو چێنابیت ڕۆژییێن ڕەمەزانێ بگرین هەتا هەیڤێ نەبینین وهەروەسا چێنابیت ڕۆژییێن وێ ب دووماهی ببینین و بکەینە جەژن هەتا هەیڤێ نەبینین.

فەرموودا (3)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إذا رأيتُمُ الهلالَ فَصوموا، وإذا رأيتُموهُ فأفطِروا، فإن غُمَّ عليكُم فاقدُروا لَهُ»[1].

ڕامان: «ئەگەر هەوە هەیڤ دیت ب ڕۆژی بن و ئەگەر هەوە هەیڤ دیت ڕۆژییێن خۆ بشکێنن و ئەگەر ئەوران هەیڤ ل بەر هەوە بەرزەکر هوین ڕۆژێن هەیڤا شەعبانێ سیهـ ڕۆژان تمام بکەن»[2].

(1) رواه البخاري (1900) ، و مسلم (1080).

(2) ئەڤ فەرموودە ئاماژە ب هندێ ددەت ئەگەر ئەوران یان هەر تشتەکێ دیتر هەیڤ بەرزەکر و هەیڤ نە هاتە دیتن 30 ڕۆژێن هەیڤا شەعبانێ تمام بکەین پاشی بکەینە ڕەمەزان.

فەرموودا (4)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «الشَّهْرُ تِسْعٌ وعِشْرُونَ لَيْلَةً، فلا تَصُومُوا حتَّى تَرَوْهُ، فإنْ غُمَّ علَيْكُم فأكْمِلُوا العِدَّةَ ثَلَاثِينَ» [(1)].

ڕامان: «هەیڤ بیست ونەهـ شەڤن، هوین ب ڕۆژی نەبن هەتا هوین هەیڤێ نەبینن، و ئەگەر ئەوران (یان هەر ئەگەرەکێ دیتر) هەیڤ بەر هەوە بەرزەکر هوین ڕۆژێن هەیڤا شەعبانێ سیهـ ڕۆژان تمام بکەن»[(2)].

(1) رواه البخاري (١٩٠٧).

(2) صِلَة بن زُفَر دبێژیت: ئەم ل دەڤ عەماری بووین ل وێ ڕۆژا ئەو ڕۆژا گۆمان ل سەر هەی کا ڕەمەزانە یان نە (ڕۆژا سیهێ ژ هەیڤا شەعبانێ) پەزەك ئینا (داكو بخون) هندەكا خۆ دا پاش (ب ڕۆژی بوون)، عەماری گۆت: هەر کەسەکێ ڤێ ڕۆژێ ب ڕۆژی بیت ئەوی بێ فەرمانییا پێغەمبەرێ خودێ (سلاڤ لێ بن) کر.

فەرموودا (5)

عن ابنِ عمرَ قال: «تراءَى النَّاسُ الهلالَ فأخبرتُ رسولَ اللهِ ﷺ أنيِّ رأيتُه فَصامَه وأمر النَّاسَ بصيامِهِ»[(1)].

کوڕێ عومەری دبێژیت: خەلك کۆم بوون و یێ بەرێ خۆ د دەنە هەیڤێ، ڤێجا من ژی پێغەمبەرێ خودێ (سلاڤ لێ بن) ئاگەهدارکر و من گۆتێ کو من هەیڤ دیت، دەست ب ڕۆژیگرتنێ کر و فەرمانا ڕۆژیگرتنێ ل خەلکی ژی کر.

(1) رواه أبو داود (2342).

فەرموودا (6)

عن بن عباس ﷺ جاء إلى النَّبيِّ ﷺ أعرابيٌّ فقال: أبصَرْتُ الهلالَ اللَّيلةَ فقال: «تشهَدُ أنْ لا إلهَ إلَّا اللهُ وأنَّ محمَّدًا عبدُه ورسولُه؟» قال: نَعم قال: «قُمْ يا فلانُ فنادِ في النَّاسِ فليصوموا غدًا»[1].

کوڕێ عەبباسی ﵄ دبێژیت: کوچبەرەك هاتە دەڤ پێغەمبەرێ خودێ ﷺ گۆت: من هەیڤ دیت، پێغەمبەری گۆتێ: «ئەرێ تو دیدەڤانییێ دکەی کو چ خوداییێن ب هەق ژ هەژی پەرستنێ نینن الله تێنەبیت»، گۆت: بەلێ، وگۆتێ: «ودیدەڤانییێ دکەی کو موحەممەد بەند و پێغەمبەرێ وییە» گۆت: بەلێ، پاشی گۆت: «ئەی فلان کەس ڕابە و بێژە خەلکی سباهی ب ڕۆژی بن»[2].

---

(1) رواه البخاري (١٩٠٧).

(2) زانا دبێژیت: پێدڤییە دیدەڤانێ هەیڤێ یێ موسلمان و چاك و ڕاستگۆ بیت داکو دیدەڤانییا وی بۆ دیتنا هەیڤێ بهێتە قەبویل کرن.

فەرموودا (7)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «بُنِيَ الإِسْلَامُ علَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وأَنَّ مُحَمَّدًا رَسولُ اللَّهِ، وإِقَامِ الصَّلَاةِ، وإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، والحَجِّ، وصَوْمِ رَمَضَانَ»(1).

ڕامان: «ئیسلام ل سەر پێنج ستوونان یا هاتییە ئاڤاکرن: دیدەڤانییا کو چ خودایێن ب هەق ژ هەژی پەرستنێ نینن اللە تێنەبیت و دیدەڤانییا کو موحەممەد پێغەمبەرێ خودێیە، وکرنا نڤێژێ، و دانا زەکاتێ، و چوونا حەجێ، و ڕۆژیگرتنا هەیڤا ڕەمەزانێ»(2).

(1) رواه البخاري (8).

(2) ابن باز (رحمه الله) دبێژیت: هەر کەسەکێ باوەری ب ئەرکییا ڕۆژیگرتنا ڕەمەزانێ نەبیت ئەو دێ کافربیت خۆ ئەگەر ب ڕۆژی بیت ژی.

فەرمووودا (8)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ فُتِّحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ، وغُلِّقَتْ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ، وسُلْسِلَتِ الشَّيَاطِينُ»[1].

ڕامان: «ئەگەر هەیڤا ڕەمەزانێ هات، دەرگەهێن ئەسمانان ڤەدبن، و دەرگەهێن دۆزەخێ دهێنە گرتن، و شەیتان دهێنە زنجیرکرن».

(1) رواه البخاري (1899).

فەرموودا (9)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إِذَا كَانَ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ صُفِّدَتْ الشَّيَاطِينُ وَمَرَدَةُ الْجِنِّ وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ النَّارِ فَلَمْ يُفْتَحْ مِنْهَا بَابٌ وَفُتِّحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ فَلَمْ يُغْلَقْ مِنْهَا بَابٌ وَيُنَادِي مُنَادٍ يَا بَاغِيَ الْخَيْرِ أَقْبِلْ وَيَا بَاغِيَ الشَّرِّ أَقْصِرْ وَلِلَّهِ عُتَقَاءُ مِنْ النَّارِ وَذَلِكَ كُلَّ لَيْلَةٍ»(1).

ڕامان: «ئەگەر ببوو ئێکەم شەڤا هەیڤا ڕەمەزانێ، شەیتان و ئەجنێن خرابکار دهێنە زنجیرکرن، و دەرگەهێن ئاگری دهێنە گرتن، ڤێجا چ دەرگەهێن وێ ناهێنەڤەکرن ودەرگەهێن بەهەشتێ دهێنەڤەکرن ڤێجا چ دەرگەهێن وێ ناهێنەگرتن، وگازیکەرەك د هەمی شەڤێن ڕەمەزانێدا دێ گازی کەت: ئەی ئەو کەسێ خێر دڤێت وەرە (خێرێن خۆ زێدەبکە) ئەی

(1) رواه الترمذي (٦٨٢).

ئەو كەسێ خرابى دڤێت خرابيا خۆ بهێله (وبەرەڤ خێرێن ڕەمەزانێڤە) وەرە، و خودێ هندەك مرۆڤان ژ ئاگرى ئازاد دكەت، وئەڤ چەندە د هەر شەڤاندا يا هەى».

فەرموودا (10)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «أَتَاكُمْ رَمَضَانُ شَهْرٌ مُبَارَكٌ، فَرَضَ اللهُ - عَزَّ وَجَلَّ - عَلَيْكُمْ صِيَامَهُ، تُفْتَحُ فِيهِ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَتُغْلَقُ فِيهِ أَبْوَابُ الْجَحِيمِ، وَتُغَلُّ فِيهِ مَرَدَةُ الشَّيَاطِينِ، لِلهِ فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ، مَنْ حُرِمَ خَيْرَهَا فَقَدْ حُرِمَ»(1).

ڕامان: «ڕەمەزان سەر هەوەدا هات هەیڤەکا پیرۆزە، خودایێ بەرزوبلند ڕۆژیگرتنا وێ ل سەر هەوە ئەرککریە، دەرگەهێن ئەسمانان تێدا ڤەدبن و دەرگەهێن دۆزەخێ تێدا دهێنە گرتن، و ئەجنێن خرابکار تێدا دهێنە زنجیرکرن، خودێ شەڤەکا تێدا هەی بخێرترە ژ هزار هەیڤان، هەر کەسەکێ (ژ شەڤنڤێژیا وێ) بێ بەهر بوو، ئەو (ژ دەست خۆڤە ئینانا خێرا وێ) یێ بێ بەهرە».

(1) رواه النسائي (2106).

فەرموودا (11)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «الصَّلَوَاتُ الخَمْسُ، وَالْجُمْعَةُ إلى الجُمْعَةِ، وَرَمَضَانُ إلى رَمَضَانَ، مُكَفِّرَاتٌ ما بيْنَهُنَّ إِذَا اجْتَنَبَ الكبَائِرَ»[(1)].

ڕامان: «هەر پێنج نڤێژ، و ژ ئەینی بۆ ئەینییێ، و ژ ڕەمەزان بۆ ڕەمەزانێ کەفارەتن بۆ ژێبرنا گونەهان ئەگەر مرۆڤ خۆ ژ کرنا گونەهێن مەزن بدەتە پاش»[(2)].

(1) رواه مسلم (233).

(2) ئەڤ فەرموودە بەحسی گونەهێن بچویك یێن مرۆڤی دەرهەقێ خودایێ مەزندا کرین، دکەت، ئەو گونەهێن مرۆڤی د دەرهەقێ مرۆڤاندا کرین دمینیت ژێناچن هەتا مرۆڤ گەردەنا وی ئازاد بکەت. و گونەهێن مەزن مەرجێن خۆ یێن هەین، ئێکەم تشت تەوبەکرنا وی بۆ خودێ یا دلسۆز بیت و پەشێمان بیت سەر کرنا گونەهان و وان گونەهان بهێلیت و یێ ڕژد بیت لێ نە زڤریت وهندی لێ ب زڤریت پێدڤییە تەوبەیا خۆ نوی بکەت. وئەگەر گونەهـ دەرهەقێ مرۆڤاندا کربیت و مافێ وان ل دەڤ وی هەبیت پێدڤییە مافێ وان بۆ وان ب زڤرینیت و گەردەنا خۆ ب وان بدەتە ئازادکرن.

فەرموودا (12)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «كُلُّ عَمَلِ ابْنِ آدَمَ يُضَاعَفُ، الحَسَنَةُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا، إلى سَبْعِ مائَة ضِعْفٍ، قالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: إلَّا الصَّوْمَ؛ فإنَّه لي، وَأَنَا أَجْزِي به، يَدَعُ شَهْوَتَهُ وَطَعَامَهُ مِن أَجْلِي. لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ: فَرْحَةٌ عِنْدَ فِطْرِهِ، وَفَرْحَةٌ عِنْدَ لِقَاءِ رَبِّهِ. وَلَخُلُوفُ فيه أَطْيَبُ عِنْدَ اللهِ مِن رِيحِ المِسْكِ»[1].

ڕامان: « خێرا هەمی كارێ دووندەها ئادەمی زێدە دبیت، خێرەك ب دەهـ خێرایە هەتا دگەهیتە حەفت سەد خێران، خودایێ بەرز وبلند دبێژیت: ب تنێ ڕۆژیگرتن تێنەبیت ئەو بۆ منە ئەز دێ خێرا گرتنا وێ دەم، حەزا خۆشییا شەهوەتا خۆ و حەزا خوارنێ وڤەخوارنێ ژ بەر من دهێلیت. و بۆ ڕۆژیگری دوو

---

(1) رواه مسلم (1151).

کەیف یێن هەین: کەیفەك دەمێ فتارا خۆ دشکێنیت وکەیفەك دەمێ دچیتە دیدارا خودایێ خۆ، وبێهنا دەڤێ ڕۆژیگری ل دەڤ خودێ خۆشترە ژ بێهنا مسکێ».

فەرموودا (13)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَن صَامَ رَمَضَانَ، إيمَانًا واحْتِسَابًا، غُفِرَ له ما تَقَدَّمَ مِن ذَنْبِهِ»[1].

ڕامان: «هەر کەسەکێ ب باوەری ل ڕەمەزانێ ب ڕۆژی بیت و بۆخۆ ب خێر ل دەڤ خودێ بدانیت، دێ گونەهێن وی یێن پاش هێنە ژێبرن»[2].

(1) رواه البخاري (38).

(2) باوەری ب ئەرکبوونا وێ هەبیت کو خودایێ مەزن یێ ئەرککری و خێرا گرتنا وێ بۆ خۆ ل دەڤ خودێ بدانیت کو ل ڕۆژا قیامەتێ دێ پاداشتێ وێ دەت، ئەو کەسێ ژبۆ ڕویمەتی یان ژبەر لومەکرن و شەرما خەلکی بگریت یان ژ بەر ترسێ ئەو یێ بێ بەهرە ژ پاداشتێ ڕۆژیگرتنێ ل ڕۆژا قیامەتێ.

فەرمووودا (14)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ»(1).

ڕامان: «هەر كەسەكێ ب شەڤنقێژییا ڕەمەزانێ ڕابیت ب باوەری و بۆخۆ ب خێر ل دەڤ خودێ بدانیت، گونەهێن وی یێن پاش دێ ژێچن».

فەرمووودا (15)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَنْ قَامَ مَعَ الإِمَامِ حَتَّى يَنْصَرِفَ كُتِبَ لَهُ قِيَامُ لَيْلَةٍ»(2).

ڕامان: «هەر كەسەكێ دگەل پێشنقێژكەری نڤێژێ بكەت هەتا ب دووماهی دهێت، دێ بۆ وی ب شەڤنقێژی هێتە نڤیسین».

---

(1) رواه البخاري (37).

(2) رواه الترمذي (807).

فەرمووودا (16)

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ، قَالَ: أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقُلْتُ: مُرْنِي بِأَمْرٍ آخُذُهُ عَنْكَ قَالَ: «عَلَيْكَ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ لَا مِثْلَ لَهُ»[1].

بابێ ئومامە دبێژیت: ئەز هاتمە ل دەڤ پێغەمبەرێ خودێ (سلاڤ لێ بن) و من گۆتێ: «فەرمانا تشتەکێ ل من بکە کو وی تشتی ژ تە وەربگرم، گۆت: تە ئەمانەت ڕۆژیگرتن چ تشت وەکی ڕۆژیگرتنێ نینە».

فەرمووودا (17)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «عُمرةٌ في رمضانَ تعدِلُ حَجَّةً»[2].

ڕامان: «خێرا عومرێ د ڕەمەزانێدا هندی خێرا حەجەکێیە».

(1) رواه النسائي (2219).

(2) رواه ابن ماجه (2992).

فەرمووودا (18)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إِنَّ فِي الجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ له: الرَّيَّانُ، يَدْخُلُ منه الصَّائِمُونَ يَومَ القِيَامَةِ، لا يَدْخُلُ منه أحَدٌ غَيْرُهُمْ، يُقَالُ: أيْنَ الصَّائِمُونَ؟ فَيَقُومُونَ، لا يَدْخُلُ منه أحَدٌ غَيْرُهُمْ، فَإِذَا دَخَلُوا أُغْلِقَ فَلَمْ يَدْخُلْ منه أحَدٌ»(1).

ڕامان: «د بەهەشتێدا دەرگەهەك یێ هەی دبێژنێ: ڕەیان، مرۆڤێن ڕۆژیگر د وی دەرگەهیڕا دچنە بەهەشتێ ژبلی ڕۆژیگرا کەس د وی دەرگەهیڕا ناچیتە د بەهەشتێدا، دێ هێتە گۆتن: کانێنە ڕۆژیگر؟ ڕۆژیگر دێ ڕابن و دێ د وی دەرگەهیڕا چنە بەهەشتێ ژبلی وان چ کەسێن دیتر ناچن، و دەمێ ڕۆژیگر دچنە د بەهەشتێدا ئەو دەرگەهـ دێ هێتە گرتن و کەس دویڤ وانڕا د وی دەرگەهیرا ناچیت».

(1) رواه البخاري (1896).

فەرموودا (19)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «فِي الجَنَّةِ ثَمَانِيَةُ أَبْوَابٍ، فِيهَا بَابٌ يُسَمَّى الرَّيَّانَ، لا يَدْخُلُهُ إِلَّا الصَّائِمُونَ»[1].

ڕامان: «هەشت دەرگەهـ د بەهەشتێدا ییێن هەین، دەرگەهەکێ تێدا هەی دبێژنێ رەیان، کەس د وی دەرگەهیڕا ناچیتە دبەهەشتێ دا ئێللا ڕۆژیگر نەبن».

فەرموودا (20)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «الصِّيامُ جُنَّةٌ، كجُنَّةِ أحدِكم منَ القتالِ»[2].

ڕامان: «ڕۆژیگرتن کومزرییە، وەکی کومزرییا ئێک ژ هەوە ژ کۆشتنێ».

(1) رواه البخاري (3257).

(2) رواه النسائي (2230).

فەرموودا (21)

عن بنُ عَبَّاس قال: «كانَ رَسولُ اللَّهِ ﷺ أجْوَدَ النَّاسِ، وكانَ أجْوَدُ ما يَكونُ في رَمَضانَ حِينَ يَلْقاهُ جِبْرِيلُ، وكانَ يَلْقاهُ في كُلِّ لَيْلَةٍ مِن رَمَضانَ فيُدارِسُهُ القُرْآنَ، فَلَرَسولُ اللَّهِ ﷺ أجْوَدُ بالخَيْرِ مِنَ الرِّيحِ المُرْسَلَةِ»[1].

کوڕێ عەبباسی دبێژیت: پێغەمبەرێ خودێ ﷺ مەردترین مرۆڤ بوو ودهەیڤا ڕەمەزانێدا ژ هەمی دەما مەردتربوو دەمێ جبریل بۆ دهاتەخوارێ، و جبریل دهەمی شەڤێن ڕەمەزانێدا بۆ دهاتەخوارێ لێ زفرینا (ژبەرکرنا) قورئانێ بۆ دکر، ڤێجا پێغەمبەرێ خودێ ﷺ دخێرێدا مەردتربوو ژ بایا دلۆڤانییێ (ئەو بایا ل گەل بارانێ دهێت)».

(1) رواه البخاري (6).

فەرموودا (22)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إِذَا أَصْبَحَ أَحَدُكُمْ يَوْمًا صَائِمًا، فلا يَرْفُثْ وَلَا يَجْهلْ، فَإِنِ امْرُؤٌ شَاتمَهُ، أَوْ قَاتَلَه، فَلْيَقُلْ: إني صَائِمٌ، إنيِّ صَائِمٌ»(1).

ڕامان: «ئەگەر د ڕۆژەکێدا ببوو سپێدە و ئێك ژ هەوە ب ڕۆژی بوو، بلا ئاخفتنێن کرێت نەبێژیت و کارێ نەزانا نەکەت، ئەگەر مرۆڤەکی ئاخفتنێن کرێت گۆتنێ یان ڤیا شەری وی بکەت بلا بێژتێ: ئەز یێ ب ڕۆژی مە، ئەز یێ ب ڕۆژی مە».

(1) رواه مسلم (1151).

فەرموودا (23)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «من لم يدَعْ قولَ الزُّورِ والعملَ به والجهلَ فليس للهِ حاجةٌ في أن يدعَ طعامَه وشرابَه»[1].

رامان: «هەر کەسەکێ ئاخڤتنا درەو و یا نەهەق وکارپێکرنا ب وێ و کارێ نەزانا نەهێلیت، خودێ چ منەت ب هێلانا خوارن و ڤەخوارنا وی نینە (خودێ نەڤێت تو ب تنێ خوارن و ڤەخوارنێ بهێلی بەلکو هەمی گونەهان».

(1) رواه البخاري (6057).

فەرموودا (24)

قال أبو الدرداء: «خَرَجْنَا مع النبيِّ ﷺ في بَعْضِ أَسْفَارِهِ في يَومٍ حَارٍّ حتَّى يَضَعَ الرَّجُلُ يَدَهُ على رَأْسِهِ مِن شِدَّةِ الحَرِّ، وما فِينَا صَائِمٌ إلَّا ما كانَ مِنَ النبيِّ ﷺ وابْنِ رَوَاحَةَ» (1).

ئەبو دەردا دبێژیت: ئەم ل هندەك ڕێڤینگێن پێغەمبەرێ خودێ ﷺ د دەرکەڤتین د ڕۆژەکا زێدە یا کەرم، (ژبەر کەرمێ) دا زەلام دەستێ خۆ دانیتە سەر سەرێ خۆ، خۆ ئێك ژ مە ب ڕۆژی نەبوو ژبلی پێغەمبەرێ خودێ ﷺ و کوڕێ ڕەواحەی (ئەڤە هندێ دگەهینیت کو دروستە مرۆڤ ل دەمێ ڕێڤینگییێ بکەت ب ڕۆژی نەبیت وهەروەکی د قورئانا پیروزدا ژی هاتی).

---

(1) رواه البخاري (1945).

فەرموودا (25)

قال أنسُ بنُ مالكٍ: «كُنَّا نُسَافِرُ مع النبيِّ ﷺ فَلَمْ يَعِبِ الصَّائِمُ علَى المُفْطِرِ، ولَا المُفْطِرُ علَى الصَّائِمِ»[1].

ئەنس كورێ ماليكى دبێژيت: مە ڕێڤينگ ل گەل پێغەمبەرێ خودێ ﷺ دكر، مرۆڤێ ڕۆژیگر ترانه ب مرۆڤێ ڕۆژینەگرى نەدكر (ژبەر ڕۆژینەگرتنا وان) و مرۆڤێ ڕۆژینەگر ترانە ب مرۆڤێ ڕۆژیگرى نەدكر (بۆ وان دروستە ب ڕۆژى نەبن وئەو ب ڕۆژى بوون)[2]

(1) رواه البخاري (1947).

(2) ئەڤ فەرموودە ئاماژە ب هندێ ددەت كو دروستە مرۆڤێ ڕێڤينگ ب ڕۆژى نەبيت ل هندەك ڕۆژێن ديتر وان ڕۆژێن خوارين قەزا بكەت وهەروەسا ژى دروستە ب ڕۆژى ژى بيت هەروەكى قورئانا پيرۆز ئاماژە پێ داى. هەروەسا ژ ڤێ فەرموودێ دزانين چێنابيت ترانە و سڤكاتى ب مرۆڤێ ڕۆژیگر يان ڕۆژینەگرى بهێتە كرن.

فەرموودا (26)

عن عبدالله بن أبي أوفى قال: «كُنَّا مع رَسولِ اللَّهِ ﷺ في سَفَرٍ وهو صَائِمٌ، فَلَمَّا غَرَبَتِ الشَّمْسُ قَالَ لِبَعْضِ القَوْمِ: يا فُلَانُ، قُمْ فَاجْدَحْ لَنَا، فَقَالَ: يا رَسولَ اللَّهِ، لو أَمْسَيْتَ، قَالَ: انْزِلْ فَاجْدَحْ لَنَا، قَالَ: يا رَسولَ اللَّهِ، فلوْ أَمْسَيْتَ، قَالَ: انْزِلْ فَاجْدَحْ لَنَا، قَالَ: إنَّ عَلَيْكَ نَهَارًا، قَالَ: انْزِلْ فَاجْدَحْ لَنَا، فَنَزَلَ فَجَدَحَ لهمْ، فَشَرِبَ النَّبيُّ ﷺ، ثُمَّ قَالَ: إذَا رَأَيْتُمُ اللَّيْلَ قدْ أَقْبَلَ مِن هَاهُنَا، فقَدْ أَفْطَرَ الصَّائِمُ» (1).

عبدالله کوڕێ ئەبی ئەوفە (خودێ ژێ ڕازی بیت) دبێژیت: ئەم درێژیکە کێدا ل گەل پێغەمبەرێ خودێ بووین ﷺ د هەیڤا ڕەمەزانێدا، دەمێ ڕۆژئاڤا بوو، گۆت: ئەی فلان کەس هەرە بۆ مە گەنمی ل گەل ئاڤێ

(1) رواه البخاري (6057).

تێکەل بکە و بینە (داکو فتارا خۆ بکەن)، گۆت: ئەی پێغەمبەرێ خودێ، هێشتا ڕۆژە، ڕۆژ ئاڤانەبوویە (وی ڕۆناهییا ئەسمانی دیت هزدرکر هێشتا ڕۆژئاڤا نەبوویە)، گۆت: هەرە بۆ مە گەنمی ل گەل ئاڤێ تێکەل بکە و بینە. ڤێجا چوو گەنم و ئاڤ تێکەل کر و ئینا، پێغەمبەرێ خودێ ﷺ ڤەخوار، پاشی ئاماژە ب دەستێ خۆدا و گۆت: ئەگەر ڕۆژ ل ڤی ڕەخی ئاڤابوو، شەڤ ل ڤی ڕەخی هەلات، ڕۆژییا ڕۆژیگری دشکێت))[1].

(1) ئەڤ فەرموودە ئاماژە ب هندێ ددەت ئەگەر ڕۆژئاڤا بوو ڕۆژییا مرۆڤی دهێتە شکاندن چ خوارنێ بخوت یان نەخوت.

فەرموودا (27)

عن جابرُ بنُ عبدِ اللهِ أنَّ رَسولَ اللهِ ﷺ خَرَجَ عَامَ الفَتْحِ إلى مَكَّةَ في رَمَضَانَ، فَصَامَ حتَّى بَلَغَ كُرَاعَ الغَمِيمِ، فَصَامَ النَّاسُ، ثُمَّ دَعَا بقَدَحٍ مِن مَاءٍ فَرَفَعَهُ، حتَّى نَظَرَ النَّاسُ إلَيْهِ، ثُمَّ شَرِبَ، فقِيلَ له بَعْدَ ذلكَ: إنَّ بَعْضَ النَّاسِ قدْ صَامَ، فَقَالَ: أُولَئِكَ العُصَاةُ، أُولَئِكَ العُصَاةُ[1].

جابر کوڕێ عبدالله دبێژیت: ل سالا فەکرنا مەککەهێ پێغەمبەرێ خودێ (سلاڤ لێ بن) دەرکەڤت چوو مەککەهێ د ڕەمەزانێدا (داکو ژ دەستێ قورەیشییان ڕزگار بکەت) هەتا گەهشتییە

(1) رواه مسلم (1115).

جهێ (**كُرَاعَ الغَمِيمِ:** جهەكە دكەڤیتە دناڤبەرا مەككەهێ و مەدینێدا) ڤێجا خەلكێ د وێ ڕۆژێدا یێن ب ڕۆژی بوون، پاشی داخوازا پەرداغەكا ئاڤێ كر و بلندكر (داكو ئەوێن ل گەل وی ببینن چونكی ساخلەمیا وان گەلەك لاواز بوو) خەلكی هەمییا بەرێ خۆ دایێ، پاشی ڤەخوار، پاشی پشتی ڤێ چەندێ بۆ هاتە گۆتن: هندەك ژ خەلكی ب ڕۆژی بوون (ڕۆژیا خۆ نەخوارن وان هزردكر ڕۆژیگرتن ب خێرە بۆ وان)، گۆت: ئەو یێن گونەهكارن، و ئەو یێن گونەهكارن (چونكی د لاواز بوون و سەر لاوازییا خۆ ب ڕۆژی بوون)[1].

---

(1) ئەڤ فەرموودە ئاماژە ب هندێ ددەت كو هەر كەسەكێ ساخلەمیا وی لاواز بیت ب ئەگەرێ ڕۆژیگرتنێ یێ گونەهكارە ب ڕۆژی بیت پێدڤییە ب ڕۆژی نەبیت دهندەك ڕۆژێن دیتر ب ڕۆژی بیت، وان ڕۆژان قەزا بكەت.

فەرموودا (28)

عن ابن عمر قال: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ : «ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتْ الْعُرُوقُ وَثَبَتَ الأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ»(1).

کوڕێ عومەری دبێژیت: ئەگەر پێغەمبەرێ خودێ ﷺ فتارا خۆ کر (ڕۆژییا خۆ شکاند) دا بێژیت: «ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتْ الْعُرُوقُ وَثَبَتَ الأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ».(2)

(1) راوه أبو داود (٢٣٥٧).

(2 ئانكو: تێهناتی چوو نەما، ڕهـێن لەشی(دەمار) شل بوون، و ب ئانەهییا خودێ خێر (خێرا ڕۆژیگرتنێ) هاتە نقیسین.

فەرموودا (29)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَن فطَّرَ صائمًا كانَ لَهُ مثلُ أجرِهِ غيرَ أنَّهُ لا ينقُصُ من أجرِ الصَّائمِ شيئًا»[1].

ڕامان: «هەر کەسەکێ فتارەکێ بدەتە ڕۆژیگرەکی، دێ هندی خێرا ڕۆژیگری بۆ وی هێتە نڤیسین، و چ خێر ژ خێرا ڕۆژیگری کێم نابیت»[2].

فەرموودا (30)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السَّحُورِ بَرَكَةً»[3].

ڕامان: «پاشیڤێ بخون، هندیکە بەرەکەت یا دخوارنا پاشیڤێدایە».

---

(1) رواه الترمذي (857).

(2) دڤێت مرووڤێ موسلمان ژ ڤێ خێرێ بێ بەهر نەبیت ، دەمێ فتارە بهێتەدانان ل مال یان هەر جهەکێ دیتربیت مرووف هەوڵبدەت قەسپ یان ئاڤێ بدەتە ڕۆژیگران داکو وەکی خێرا وان ڕۆژیگرا ب دەستخوڤە بینیت.

(3) رواه البخاري (1923).

فەرموودا (31)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «لا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ ما عَجَّلُوا الفِطْرَ»[1].

ڕامان: «بەردەوام خەلك دناڤ خێرێدایە هندی لەزێ د خوارنا فتارێدا بکەن».

فەرموودا (32)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «فَصْلُ ما بيْنَ صِيَامِنَا وَصِيَامِ أَهْلِ الكِتَابِ، أَكْلَةُ السَّحَرِ»[2].

جیاوازییا دناڤبەرا ڕۆژیگرتنا مە و ڕۆژیگرتنا خودان پەرتووکان (جوهـ و فەلە) خوارنا پاشیڤیێیە (چونکی خودێ هندەك تشتێن سەر وان حەرامکربوون و بۆ مە حەلالکرن).

(1) رواه البخاري (1957).

(2) رواه مسلم (1095).

فەرموودا (33)

عن أنسِ بنِ مالِكٍ قالَ : «كانَ رسولُ اللَّهِ ﷺ يُفطِرُ علَى رُطَباتٍ قبلَ أن يصلِّيَ فإن لم تكن رُطَباتٌ فعلى تمَراتٍ فإن لم تكُن حَسا حَسَواتٍ مِن ماءٍ» [1].

ئەنس كوڕێ مالیکی دبێژیت: پێغەمبەرێ خودێ ﷺ دا ڕۆژییا خۆ ب ڕِتەبا شکێنیت بەری نڤێژێ بکەت، ئەگەر ڕِتەب نەبوون دا ب قەسپا شکێنیت ئەگەر قەسپ نەبوون دا ب قورمەك ژ قورمێن ئاڤێ شکێنیت.

(1) رواه أبو داود (2365).

فەرموودا (34)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «السَّحورُ أُكْلةُ بَرَكة، فلا تَدَعوه، ولو أنْ يَجرَعَ أَحَدُكم جُرْعةً من ماءٍ؛ فإنَّ اللهَ وملائكتَه يُصلُّونَ على المتُسَحِّرِينَ»[1].

ڕامان: «خوارنا پاشیڤێ بەرەکەتە، ڤێجا هوین خوارنا وێ نەهێلن، خۆ ئەگەر ئێك ژ هەوە قورمەك ژ قورما ئاڤێ ڤەخواری، هندیکە خودێ و فریشتەنە سلاڤان ددانە سەر پاشیڤخوران»[2].

(1) رواه الترمذي (857).

(2) سلاڤێن خودێ ل سەر بەندەیان ئەوە کو مەتحێن وان ل دەڤ فریشتەیێن ئەسمانان دکەت، هندەك زانا گۆت: دلۆڤانییا وی بۆ وانایە، و سلاڤێن فریشتان ئەوە کو دوعایێن ژێبرنا گونەهان بۆ وان دکەن.

فەرموودا (35)

عن أنس بن مالكٍ أن زَيد بن ثابتٍ قال: «تسحَّرْنا معَ رسولِ اللَّهِ ﷺ ثمَّ قمنا إلى الصَّلاةِ قلتُ كم بينَهما قالَ قدرُ قراءةِ خمسينَ آيةً»[1].

ئەنس کوڕێ مالیکی دبێژیت: زەید کوڕێ سابتی گۆت: مە پاشیڤ ل گەل پێغەمبەرێ خودێ ﷺ خوار پاشی ئەم ڕابووینە نڤێژێ. من گۆتێ: چەند دەمژمێر دناڤبەرا خوارنا پاشیڤێ و بانگیدا هەبوو؟، گۆت: تەمەت خواندنا پینجی ئایەتان[2].

---

(1) رواه ابن ماجه (1921).

(2) ئەڤ فەرمووده ئاماژە ب هندێ ددەت ژ سوننەتییە خوارنا پاشیڤێ بهێتە گیروکرن و مرۆڤ پاشیڤێ ژ وەخت نەخوت.

فەرموودا (36)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «الصَّومُ جُنَّةٌ من عَذَابِ اللهِ»[1].

ڕامان: «ڕۆژیگرتن پارێزگارییە ژ ئەشکەنجەدانا خودێ».

فەرموودا (37)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «ثلاثُ دَعَواتٍ مُستجاباتٍ: دعوةُ الصائِمِ، ودعوةُ المظلُومِ ودعوةُ المسافِرِ»[2].

ڕامان: «سێ دوعا دقەبویلکرینە: دوعایا ڕۆژیگری، و دوعایا مرۆڤێ زورداری لێهاتییە کرن، و دوعایا ڕێڤینگی».

(1) صحيح الجامع (3866).

(2) صحيح الجامع (3030).

فەرموودا (38)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «رغِمَ أَنفُ رجلٍ ذُكِرتُ عندَهُ فلم يصلِّ عليَّ، ورَغِمَ أنفُ رجلٍ دخلَ علَيهِ رمضانُ ثمَّ انسلخَ قبلَ أن يُغفَرَ لَهُ، ورغمَ أنفُ رجلٍ أدرَكَ عندَهُ أبواهُ الكبرَ فلم يُدْخِلاهُ الجنَّةَ»(1).

ڕامان: «سەرشووری بۆ وی زەلامی بیت و دفنا وی ب ئەردیڤە بخشیت ئەوێ ناڤێ من ل دەڤ هاتە گۆتن و سلاڤ نەدانانە سەر من، و سەرشووری بۆ وی زەلامی بیت و دفنا وی ب ئەردیڤە بخشیت ئەوێ ڕەمەزان سەر ویدا هاتی و وی ئێکا هند نەکربیت کو گونەهێن وی بهێنە ژێبرن، و سەرشووری بۆ وی زەلامی بیت و دفنا وی ب ئەردیڤە بخشیت ئەوێ ب مەزنییا دایکوبابێن خۆ ڕاگەهشتی و وان ئەو نە برە بەهەشتێ (چونکی مافێ وان سەر خۆ ڕانەکر)».

(1) رواه الترمذي (3545).

فەرموودا (39)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَن نَسِيَ وَهو صَائِمٌ، فأكَلَ، أَوْ شَرِبَ، فَلْيُتِمَّ صَوْمَهُ، فإنَّما أَطْعَمَهُ اللَّهُ وَسَقَاهُ»[1].

ڕامان: «هەر کەسەکێ یێ ب ڕۆژی بیت و ژبیرکر خوارن خوار یان ڤەخوارن ڤەخوار، بلا ڕۆژییا خۆ تەمام بکەت، ئەو خودێ خوارن و ڤەخوارن یا ب ڕزقی ویکری»[2].

(1) رواه مسلم (1155).

(2) ئەڤ فەرموودە ئاماژە ب هندێ ددەت ئەگەر ڕۆژیگری ژ ئەگەرێ ژبیرکرنێ تشتەك خوار یان ڤەخوار ڕۆژییا وی نا کەڤیت، پێدڤییە بەردەوام بیت ل سەر ڕۆژیگرتنا خۆ.

فەرموودا (40)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَن ذرعَهُ قَيءٌ وَهوَ صائمٌ، فلَيسَ علَيهِ قضاءٌ، وإن استَقاءَ فليقضِ»[1].

ڕامان: «هەر کەسەکێ دلی وی ڕابیت و ئەو یێ ب ڕۆژی بیت، قەزاکرن ل سەر نینە (ئانکو ڕۆژی پێ ناکەڤیت) و ئەگەر وی ب دەستێ خۆ دلێ خۆ ڕاکر بلا قەزا بکەت (ڕۆژی پێ دشکێت)»[2].

---

(1) رواه أبو داود (2380).

(2) زانا دبێژیت: ئەگەر دلڕابوونا وی گەهشتە دەڤی وبێ دەستی داعیرا ڕۆژی ناکەڤیت و ئەگەر وی ب خۆ داعیرا ڕۆژی پێ دکەڤیت.

فەرموودا (41)

عن عائِشةُ أمُّ المؤمنينَ «كانَ النبيُّ ﷺ يُقَبِّلُ ويُبَاشِرُ وهو صَائِمٌ، وكانَ أمْلَكَكُمْ لِإِرْبِهِ»[1].

عائیشا دایکا باوەرداران دبێژیت: «پێغەمبەرێ خودێ ﷺ دا (هەڤژینێن خۆ) ماچیکەت وهەمبێزکەت و ئەو یێ ب ڕۆژی بوو، و ئەو زالتربوو ژ هەوە ل سەر شەهوەتا خۆ»[2].

(1) رواه البخاري (1927).

(2) ئەڤ فەرموودە ئاماژە ب هندێ ددەت کو ڕۆژی ب ماچکرنێ و هەمبێزکرنێ ناکەڤیت وئەگەر کەسەك نەشێتە خۆ و دێ زانیت دێ جووتبوونێ کەت بلا خۆ ژ ڤان تشتان دویر بکەت.

فەرمووداـ (42)

عن عائشةُ رضِي اللهُ عنها «كانَ النبيُّ ﷺ إذَا دَخَلَ العَشْرُ شَدَّ مِئْزَرَهُ، وأَحْيَا لَيْلَهُ، وأَيْقَظَ أهْلَهُ»[1].

عائیشا (خودێ ژێ ڕازی بیت) دبێژیت: ئەگەر دەهکێن دووماهیيا ڕەمەزانێ دهاتن، پێغەمبەرێ خودێ ﷺ زەند وباسکێن خۆ هلددان و دا شەڤنڤێژییا وان ڕابیت و دا گازی خێزانێن خۆ کەت (داکو شەڤنڤێژییا ڤان ڕۆژان ڕابن).

(1) رواه البخاري (2024).

فەرموودا (43)

عن عائشةُ رضِي اللهُ عنها «كانَ رَسولُ اللهِ ﷺ يَجْتَهِدُ في العَشْرِ الأوَاخِرِ، ما لا يَجْتَهِدُ في غيرِهِ»[1].

عائيشا (خودێ ژێ ڕازی بیت) دبێژیت: پێغەمبەرێ خودێ ﷺ دڤان دەهكاندا (دەهگێن دووماهییا ڕەمەزانێ) گەلەك خۆ ماندی دكر كو چ ڕۆژێن دیتر وەسا خۆ ماندی نەكریە[2].

(1) رواه مسلم (1175).

(2) ئەڤ خۆ ماندیكرنا پێغەمبەرێ ﷺ خواندنا قورئانێ وكرنا نڤێژان ودانا سەدەقان وكرنا زكران وكارێن دیتر یێن چاك ڤەدگریت.

فەرموودا (44)

عن عائشةُ رضِي اللهُ عنها قلْتُ: يا رسولَ اللهِ، أرأَيْتَ إنْ علِمْتُ أيَّ ليلةٍ ليلةَ القدرِ ما أقولُ فيها؟ قال: قولي: «اللَّهمَّ إنَّك عفُوٌّ تُحِبُّ العفْوَ، فاعْفُ عنِّي» (1).

عائیشا (خودێ ژێ ڕازی بیت) دبێژیت: من گۆت: ئەی پێغەمبەرێ خودێ ئەگەر من زانی کیژ شەڤ شەڤا بوهایە (نیشانێن وێ زانین) ئەز چ دوعایان د وێ شەڤێدا بکەم؟ گۆت: بێژە: «اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي» (2).

---

(1) رواه مسلم (1175).

(2) دروست نینە مرۆڤ هندەك پەرستنان دەستنیشان بكەت ب ژماران وەكی مرۆڤ بێژیت: دڤێ شەڤێدا دێ سەد جاران بێژم استغفرالله وسەد جاران بێژم الحمدلله وسەد جاران بێژم الله اكبر وسەد جاران بێژم لا اله الا الله ..هتد، هەر كەسەكێ ڤی كاری بكەت ژێ ناهێتە قەبویلكرن بەلكو پێدڤییە ب گشت بێژیت بێ كو ب هەژمێریت هندی بشێت بلا بێژیت چ پتر ژ سەدابن یان كێمتر.

فەرموودا (45)

عن عائِشةُ رضي الله عنها أنَّ رَسولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «تَحَرَّوْا لَيْلَةَ القَدْرِ في الوِتْرِ مِنَ العَشْرِ الأوَاخِرِ مِن رَمَضَانَ»[1].

عائيشا (خودێ ژى ڕازى بيت) دبێژيت: پێغەمبەرێ خودێ ﷺ گۆت: «هوين گەلەك خۆ ماندى بكەن (ب كرنا كارێن چاك) د شەڤێن تاكدا د دەهكێن دووماهييا ڕەمەزانێدا ژ بۆ دەست خۆڤە ئينانا خێرا شەڤا بوها»[2].

---

(1) رواه البخاري (2017).

(2) پێدڤييە مرۆڤ گەلەك خۆ ماندى بكەت د شەڤێن دەهگێن دووماهييا ڕەمەزانێ داكو خێرا شەڤا قەدەر ب دەست خۆڤە بينيت تايبەت ڕۆژێن تاكەت كو دبنە (٢١ و٢٣ و٢٥ و ٢٧و٢٩).

فەرموودا (46)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَن قَامَ لَيْلَةَ القَدْرِ إيمَانًا واحْتِسَابًا، غُفِرَ له ما تَقَدَّمَ مِن ذَنْبِهِ»[1].

ڕامان: «هەر كەسەكێ ب شەڤ نڤێژيا شەڤا ب بوها ب باوەری ڕابيت و بۆخۆ ب خێر ل دەڤ خودێ بدانيت، دێ گونەهێن وی يێن پاش ژێچن».

فەرموودا (47)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «إِنَّ لِلَّهِ عِنْدَ كُلِّ فِطْرٍ عُتَقَاءَ ، وَذَلِكَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ»[2].

ڕامان:«خودێ هندەك ئازادكەرێن هەين (ژئاگری) ل دەمێ فتارەكرنێ، وئەڤ چەندە د هەمی شەڤاندا يا هەی».

---

(1) رواه البخاري (1901).

(2) رواه أحمد (21698) وابن ماجه (1643).

فەرموودا (48)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «ربَّ صائمٍ ليسَ لَه من صيامِه إلَّا الجوعُ وربَّ قائمٍ ليسَ لَه من قيامِه إلَّا السَّهرُ»[(1)].

ڕامان: «دبیت ڕۆژیگری چ بەهر د خێرا ڕۆژیگرتنا خۆدا نەبیت ژبلی برسیێ، و دبیت شەڤنڤێژکەری چ خێرا د شەڤنڤێژییا خۆدا نەبیت ژبلی هشیاربوونا وی»[(2)].

---

(1) رواه ابن ماجه (1690).

(2) ئەگەر ئاخڤتنا درەو و کارێ نەزانان نەهێلیت.

فەرمووودا (49)

عن أبو هريرة «بيْنَما نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ النبيِّ ﷺ، إذْ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يا رَسولَ اللَّهِ هَلَكْتُ. قالَ: ما لَكَ؟ قالَ: وقَعْتُ علَى امْرَأَتي وأَنَا صَائِمٌ، فَقالَ رَسولُ اللَّهِ ﷺ: هلْ تَجِدُ رَقَبَةً تُعْتِقُهَا؟ قالَ: لَا، قالَ: فَهلْ تَسْتَطِيعُ أنْ تَصُومَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ، قالَ: لَا، فَقالَ: فَهلْ تَجِدُ إطْعَامَ سِتِّينَ مِسْكِينًا. قالَ: لَا، قالَ: فَمَكَثَ النبيُّ ﷺ، فَبيْنَا نَحْنُ علَى ذلكَ أُتِيَ النبيُّ ﷺ بعَرَقٍ فِيهَا تَمْرٌ - والعَرَقُ المِكْتَلُ - قالَ: أيْنَ السَّائِلُ؟ فَقالَ: أنَا، قالَ: خُذْهَا، فَتَصَدَّقْ به فَقالَ الرَّجُلُ: أعَلَى أفْقَرَ مِنِّي يا رَسولَ اللَّهِ؟ فَوَاللَّهِ ما بيْنَ لَابَتَيْهَا - يُرِيدُ الحَرَّتَيْنِ - أهْلُ بَيْتٍ أفْقَرُ مِن أهْلِ بَيْتِي، فَضَحِكَ النبيُّ ﷺ حتَّى بَدَتْ أنْيَابُهُ، ثُمَّ قالَ: أطْعِمْهُ أهْلَكَ» (1).

(1) رواه البخاري (1936) و مسلم (1111).

ئەبو هورەیرە ﷺ دبێژیت: ئەم ل دەڤ پێغەمبەرێ خودێ ﷺ ڕوینشتی بووین، زەلامەك هاتە دەڤ وی گۆت: ئەز تێچووم ئەز تێچووم، پێغەمبەری گۆت: ((تو ب چ تشتی تێچووی؟. گۆت: من کریارا جووتبوونێ د دەمێ ڕۆژیگرتنێ دا د گەل هەڤژینا خۆ ئەنجامدا، پێغەمبەری گۆتێ: ئەرێ تە شیان هەنە بەندەکێ ئازا بکەی؟، گۆت: نەخێر، پاشی گۆتێ: ئەرێ تە شیانێن ڕۆژیگرتنا دوو هەیڤان ل سەر ئێك هەنە؟، گۆت: نەخێر، پاشی گۆتێ: ئەرێ تە شیان هەنە خوارنێ بدەیە شێست هەژاران؟، گۆت: نەخێر، پاشی ڕوینشتە خوارێ سێنیکەکا مێویژان و قەسپان بۆ پێغەمبەری ﷺ هات، پێغەمبەری گۆت: کانێیە ئەوێ پرسیار کری؟، گۆت: ئەڤە ئەزم، پێغەمبەری گۆت: ئەڤێ سێنیکێ بکە خێر، وی گۆت: ئەرێ بدەمە کەسەکێ هەژارتر ژ خۆ؟ کەس ژمن هەژار تر نینە -دڤی پاژێریدا- ژخێزانا من پێڤەتر، پێغەمبەری ﷺ کرە کەنی هەتا ددانێن وی دیاربووین پاشی گۆت: هەرە بدە خێزانا خۆ))[1].

---

(1) ئەڤە ژی کەفارەتا جووتبوونێ د ڕەمەزانێدایە، ل دەمێ مرۆڤ هێشتا یێ ب ڕۆژی و جووتبوونێ بکەت.

فەرموودا (50)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «الصيامُ والقرآنُ يشفعانِ للعبدِ يومَ القيامَةِ، يقولُ الصيامُ : أي ربِّ إِنيِّ منعْتُه الطعامَ والشهواتِ بالنهارِ فشفِّعْني فيه، يقولُ القرآنُ ربِّ منعتُه النومَ بالليلِ فشفعني فيه، فيَشْفَعانِ»(1).

ڕامان: «ڕۆژی و قورئان ل ڕۆژا قیامەتێ مەهدەریێ بۆ بەندەی دکەن ڕۆژی دێ بێژیت: ئەی خۆدایێ من، من خوارن و شەهوەتا چوونا نڤینا ل ڤی مرۆڤی قەدەغەکر ڤێجا تو مەهدەرا من بۆ وی قەبویل بکە، و قورئان دێ بێژیت: ئەی خۆدایێ من، من نڤستن ب شەڤێ ل مرۆڤی قەدەغەکر [ئانکو ب شەڤێ تاعەت دکر و قورئان دخاند ، نە د نڤست] ڤێجا تو مەهدەرا من بۆ وی قەبویل بکە، ڤێجا مەهدەرا وان دێ هێتە قەبویل کرن»(2).

(1) صحيح الجامع (3882).

(2) ئەگەر نڤێژ و ڕۆژیگرتن ب شێوەیەکێ دڕوست ئەنجامدا.

فەرموودا (51)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ أَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ»[1].

ڕامان: «هەر کەسەکێ هەیڤا ڕەمەزانێ ب ڕۆژی بوو پاشی ل دویڤدا شەش ڕۆژ ژ هەیڤا شەوالێ گرتن هەروەکی وی ڕۆژێن سالێ هەمی گرتین»[2].

---

(1) رواه مسلم (1164).

(2) هەر کەسەکێ قەزا سەر هەبن دڤێت قەزایێن خۆ بگریت پاش شەش ڕۆژێن شەوالێ. چونکی فەرموودە بەحسی ڕەمەزانێ هەمی یا کری ئەو کەسێ هندەك ڕۆژان بخوت چ عوزرەك هەبیت یان نە، ئەوی ڕەمەزان هەمی نەگرتییە پێدڤییە وان ڕۆژان بگریت داکو ڕەمەزانا وی یا کامل بیت پاشی شەش ڕۆژان.

فەرموودا (52)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، بَعَّدَ اللَّهُ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفًا»[1].

ڕامان: «هەر موسلمانەکێ ڕۆژیەکێ ژ بۆ خودێ بگریت دێ خودێ دێمێ وی [ناڤچاڤێن وی] ژ ئاگری حەفتێ پایزان -حەفتێ سالان- دویر ئێخیت».

(1) رواه البخاري (2840) .

والحمد لله رب العالمين وصلى الله و سلم على نبينا

محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

ناڤەڕوک

پێشەکی 4
فەرموودا (1) 5
فەرموودا (2) 6
فەرموودا (3) 7
فەرموودا (4) 8
فەرموودا (5) 9
فەرموودا (6) 10
فەرموودا (7) 11
فەرموودا (8) 12
فەرموودا (9) 13
فەرموودا (10) 15
فەرموودا (11) 16
فەرموودا (12) 17
فەرموودا (13) 18
فەرموودا (14) 19

فەرموودا (15) 19
فەرموودا (16) 20
فەرموودا (17) 20
فەرموودا (18) 21
فەرموودا (19) 20
فەرموودا (20) 22
فەرموودا (21) 23
فەرموودا (22) 24
فەرموودا (23) 25
فەرموودا (24) 26
فەرموودا (25) 27
فەرموودا (26) 28
فەرموودا (27) 30
فەرموودا (28) 32
فەرموودا (29) 33
فەرموودا (30) 33
فەرموودا (31) 34

فەرموودا (32) 34
فەرموودا (33) 35
فەرموودا (34) 36
فەرموودا (35) 37
فەرموودا (36) 38
فەرموودا (37) 38
فەرموودا (38) 39
فەرموودا (39) 40
فەرموودا (40) 41
فەرموودا (41) 42
فەرموودا (42) 43
فەرموودا (43) 44
فەرموودا (44) 45
فەرموودا (45) 46
فەرموودا (46) 47
فەرموودا (47) 47
فەرموودا (48) 48

فەرموودا (49) 48
فەرموودا (50) 51
فەرموودا (51) 52
فەرموودا (52) 53

مزگەفت

www.mzgaft.com